

ANY III - NÚM. 108
17 DESEMBRE DE 1925
PREU & SUBSCRIPCIÓ:
UN TRIMESTRE 2'50

EL BORINOT

Setmanari il·lustrat
20 cms.

LA CORRESP.^a A
L'ADMINISTRACIÓ
ANGELS, 22 I 24
BARCELONA

REFLEXIO CREPUSCULAR

— Aquests dies més curts de l'any són tan llargs que no s'acaben mai!

Biblioteca de la Comissió
i Hemeroteca General

L'HORA GRISA DEL MÓN

PER JORDI ARQUÈS

A L'AMIC ARTISTA JORDI PASQUAL

Feia fred. Al defora, el vent brunzia i entrava amb un lleu baladreig per les esclatxes del balcó.

Una llum trista, il·luminava l'estança: gran, alta, sense decoracions, amb empaperat ruïnós i misèrrim.

Assentat davant una taula desballestada, un jove pàl·lid, llegia. Anava embolicat, cap i tot, amb una manta de colors violats. De tant en tant, esgarriances de fred el movien. Sos ulls eren brillants, febreros. Les mans esblanquides, balbes. Tot ell feble... Fumava un cigar barat que omplia la cambra d'una atmosfera espessa i boirosa.

S'oïen, esfumades, converses sorolloses i rialles cridaneres d'alegria forçada.

El jove s'aixecà sense fer soroll apenes. Tancà el llibre curiosament, entrà en una cambra immediata i en sortí poc després amb un pilot de llibres. Tornat a seure es posà a llegir a mitja veu el nom dels autors. Les paraules s'escorrien per sos llavis esblaiats sense gairebé obrir la boca, amb un to trist, malenconic com una queixa suau i moridora:

—Isen..., Maeterlink..., Gorki..., Jókai..., Ruskin..., Nietzsche..., Tolstoi..., Maupassant..., Kropotkin..., Murger..., Turguener..., Owen..., Wilde..., Pi Margall..., Rousseau..., Etar..., Poe..., Voltaire..., Krazewsky..., Hegel..., Unamuno..., Sorel..., Jones..., Marx..., Kipling i anà continuant el nom d'un seguit de literats i teoritzadors, de tots els països, de totes les escoles, de les tendències més oposades...

Amb un gest de cansament s'apartà tots els llibres i tot amagant-se el cap entre els braços restà per uns moments en una immobilitat absoluta.

Se sentia la remor del vent i la cantarella fastigosa de la pluja. Les rialles i converses que abans se sentien s'erren apagades. Tot era silenciós, somort.

Del darrer pujaren uns crits inintelligibles, barrejats amb cançons bordelleres que unes veus tabernàries d'embriac deixaven vagar per la foscor silenciosa de la nit tempestuosa. La remor dels noctàmbuls es perdé aviat.

El jove alçà el cap. Féu un esforç, agafà un llibre i es lljurà altra volta a la lectura. Poc després encengué un tabac: semblava que son rostre s'amagués darrera les glopades de fum mal olent que despedia.

Llegia amb la vista. Sovint alçava el cap i pensava un xic. Després tornava a la lectura amb posat meditatiu. I girava fulls, amb calma, sense donar-se'n compte.

L'atmosfera es feia per moments irrespirable, asfixiant. Es com una boira espesíssima quasi tallable. Tot, dintre l'estança es veia confós, desdibuixat, sense contorns ni perfils.

La tempesta continuava. El vent

feia cruixir el balcó. Les campanes d'alguna església llunyana es deixaven sentir de tard en tard, amb un deix llastimós i funerari.

La nit anava fent son curs caimosa-

ment... El jove pàl·lid continuava llegint. A voltes, però, el cap se li doblegava per la son. Es redreçava amb un esforç de flaqueja i continuava llegint.

Tot ell tremolava de fred.

Uns renecs monstruosos pugent del carrer, esqueixant la calma nocturna. La son l'ha vençut. Ara dorm pesat. Respira fort, amb daler, l'aire corromput pel fum del tabac. Té el cap damunt del braç esquerre i aquest sobre el llibre.

Fa un dia trist. Uns núvols llestos omplen la volta. Una grisor empalagosa tot ho embolcalla.

Del carrer munta al pis enlairat de l'habitació del jove la remor confosa del tràfic quotidiana.

El nostre amic continua dormint. Té un ronc apagat i un respir fadigós. La palidessa de la seva cara té senyals famèlies i d'asfíxia. El llibre que anit llegia continua obert. És un drama de Gorki: "Els Mestrals". Un drama trist, pesat, sense estridències...

El món volta. La vida continua. Tot és igual: cel, terra, mar, homes. Tot és gris, pesat, monstruós. Sempre el mateix paisatge. L'existència sempre monòtona.

Del quint pis d'una casa rònega i miserable baixen un cadàver. Un home gras, lluent, ventrú, amb una rialla de commiseració exclama:

—Tots tenen la mateixa fi. Ah! Ah! Ah! Els avançats! Els redemptors! Els romàntics! Els anarquistes! Continua rient d'una faisó perfectament imbecil.

Dalt de la cambra on ha mort el jove pàl·lid de qui parlem, una dona revellida, ulls llagrimosos, cabells grisos, vestida d'una manera estrambòtica diu avariciosa:

—L'import dels llibres valdrà molt més que el preu del lloguer de la cambra—i posa els volums dintre d'un saquet, bo i mirant per tots costats com si temés algú.—Quan és a baix al carrer, diu tot ploricejant i adreçant-se a un grup de desvagats que fan comentaris:

—Ah! pobra de mi que s'és mort sense pagar-me el lloguer!—i es plany hipòcritament amb cantarella estudiada.

I el món, indiferent de tot, volta. La vida continua. Tot resta igual: cel, terra, mar, homes. Tot és gris, pesat, monstruós. Sempre el mateix paisatge. La mateixa monòtona existència... L'"Ideal"! L'"Ideal"! ni l'horitzó s'albira...

Barcelona, 5-12-1925.

Del balconet estant

Si és veritat que en la variació està el gust, els convidats a un àpat donat a Rochester, pel famós caçador de serps amèric, Mr. Peter Gruber, devien llepar-se els dits de satisfacció—perquè val a dir-ho—menú tan original i que es separi tant de la vulgaritat com el servit per aquest amfitrió, no el trobareu enlloc per hostals que correu.

Vegeu la llista dels plats que va donar Mr. Peter Gruber als seus amics: foie de serp, serp de cascavell fregida amb mantega, piton bullida, ous de serp en salsa verda, rostit de boa, serpetes amb pèsols i cues de vibria confitades.

Plats així obren la gana al més llaminer; per bé que trobem a mancar en tant suculent menú algunes viandes similars, tals com arrop de sargantanes, menuts de llargandaix, o compota de

salamandres, que tenim l'honor de proposar a Mr. Peter Gruber, per quan pensi organitzar un altre banquet.

El curiós del cas és que els convidats no varen saber què menjaven fins que ho tenien mig pait, tan lluny eren de pensar que els servissin semblants coses, que en un plat creien trobar-hi gust de pollastre, un altre de cuixes de granota, en un terç el delicat i finíssim salmó, etc., etc. Quan l'amfitrió va fer-los saber que el que havien assaborit amb tanta de fruïció era carn de la bèstia que tan mala partida va jugar als nostres primers pares, ningú no ho volia creure; es convenceren, només, quan Mr. Peter Gruber els va ensenyar les pells dels rèptils tan exquisidament cuinats.

Acabat el sobretaula, durant el qual tots els convidats varen desfer-se en elogis del corgoladís menú, l'amfitrió, perquè tot estés en caràcter, va portar-los a un teatre de la població, on una cèlebre artista executava la po-

pular dansa, coneguda per "La Serpentina".

L'altre àpat serà a la plaça de Catalunya.

Per estranyeses, no hi ha com la gent de lletres, entengu's bé, no de lletres de canvi, d'aquelles que es protesten, sinó de les que de vegades fan protestar. No sé per quina raó, però és el cert que bon punt un home agafa la ploma per escriure altra cosa que no siguin els palots i ganxos del cartipàs, ja li entren la mar de manies, que si no satisfà "incontinenti" per més que barrini i exprimi el cervell, no li sortirà una sola frase amb "sueto", "verbo" i "complemento".

I no es cregui que els manidits siguin solament els literats de quart rengle, al contrari, els grans escriptors són els que més s'han distingit en tot temps per l'excentricitat de les seves idiosincràsies.

Duien de Victor Hugo, que no podia fer una lletra sense haver-se passejat abans una bona estona: Descartes havia d'escriure ajagut: Leibnitz, estirat bocaterrosa; i Chateaubriand escrivia amb els peus... descalços.

Schiller y Grètry, encara s'ho prenién més a la fresca; a més de descalçar-se, ficaven els peus a la galleda... plena de glaç.

Bossuet no concebia el calor de la inspiració, sense escalfar-se de cap per medi d'un vendatge de draps calents.

Altres escriptors, com Alfieri, Cimarosa, Verlaque i Stuart Mill, per escriure necessitaven, a més de paper i ploma, que a fora fessin força soroll i rebombori, al revés del que els succeïa a Montaigne i J. J. Rousseau, als quals només que el vol d'una mosca els trencava les oracions.

No manquen tampoc escriptors que han de menester sentit comú, per més que es passen molt bé sense aquest requisit, i en prova d'això observin que són els que embruten més paper.

Una galleda ben visible per al senyor Gaziel

No hi ha dubte que tots els nostres cars lectors, qui més qui menys, han sentit a parlar, alguna vegada, d'aquest "Gaziel" que de tant en tant, amb una hàbil agilitat com el saltironejar innocent d'una cardina apareix entre les blanques i perfumades finestreres que deixen els mortuoris anuncis de la "Gaceta Funeraria", dita vulgarment "La Vanguardia".

Amb la seguretat, doncs, que tots coneixeu el popular escriptor, aquestes humils ratlles "pro-subscripció" que li dirigeix un fervent admirador seu i del seu mirall visual, no dubtem que seran més enteses, especialment després de donar alguns antecedents.

El Sr. Gaziel escriu un dels seus suggestius articlets i, com a blanc, tria una idea del Sr. Josep Maria de Sagarra, que es referia precisament a homenatjar el nostre Santiago Rossinyol. Per títol li posa "La corona invisible" o una cosa per l'estil, quasi ja no ens en recordem. El Sr. Gaziel, però, com que té el do de "cosa que toca cosa que remou", en el seu article alludit succeï el mateix, i, seguint la norma començada d'ençà que es dedica a l'ofici de la ploma, posat al miradoret fúnebre de "La Vanguardia", creient trobar en ses paraules el "flac" d'En Sagarra i de l'autor d'"Els Savis de Vilatrasta", el que féu, fou repetir la cançó de sempre, ço és, "tocar flautes" amb tota la seva gràcia torera però, amb tanta de gràcia que, després quan volia sortir de l'enredo, encara s'embolicà més. "Como, amigo Gaziel, descendeis a tan enfangados lugares?" (1).

Què voleu fer-hi, si el primer o segon director de "La Vanguardia" té admiració per una galleda, i en cada article que escriu té el desig de remullar-hi el peu? Tot és qüestió de gustos.

D'ençà que s'assabentà de la constitució del nou govern cívico-militar de

Madrid i que el retornaren d'un fort disgust que tingué a causa d'una desil·lusió, el Sr. Gaziel es creu que el dotze de copes ha esdevingut carta negra per ell i tot ho erra.

Llarg, molt llarg seria de contar i elogiar els diferents escrits seus que sempre solen portar cua fins amb els seus amics més "intims", que en comptes de treure'l del ridícul encara l'hi enfonsen més, segons ho demostra a "El Dia Gráfico" un dels seus apreciats amics.

Resumim: que segons la nostra opinió, el Sr. Gaziel mereix ésser homenatjat amb tots els ets i uts; per això hem acordat obrir una subscripció per regalar-li una galleda digna de les glòries de la seva carrera.

Ens és fàcil de realitzar la nostra pensada, car coneixem perfectament per secretes confidències, el paladar "agre-dolç" de la il·lustre persona proposada a un homenatge, i per tal que els nostres lectors sàpiguen a què atendre's, direm, també, com més confidencialment millor, que al senyor Gaziel per una desgraciada debilitat que té no li agraden les corones de verd llorer com la que coronaren el cèlebre Dant, Sabem que d'ençà que féu aquell viatge per terres de Súcica, s'acostumà a aquelles corones... i ara només li plauen les d'or... i argent amb pedrerries precioses, com les reials...

JORDI DEL VAL

(1) Model tret de "La Vanguardia" d'un dels originals articles que alludim.

NOIES

Noies com un vol d'ocells perfumats de primavera, m'havau deixat els clavells de la vostra set besera, noies com un vol d'ocells.

Em plau flairar-te, record de cent clavells de cent fulles; com més hi decanto el cor més tendrament em remulles. Em plau flairar-te, record.

T'escapaves...ves per què!— O gentil, escapadissa; fuig, encara, a mon daler de veure't bellugadissa. T'escapaves...ves per què!

Si t'escapaves ja et tinc —ara estimo una altra noia: en-els meus braços quin dring feia sa, ingènua joia!— Si t'escapaves ja et tinc.

Una altra em va mirà als ulls, encara tímida i fresca. No feien pel mal sos rulls de dolça color de bresca. Una altra em va mirà als ulls...

SEBASTIÀ SÁNCHEZ-JUAN.

ERUDICIO I CULTURA

Conferències

"LES PINTURES MURALS ROMANÍQUES A CATALUNYA", al Centre Excursionista del Vallès (Rambla), a Sabadell, a càrrec d'En Joaquim Folch i Torres, dia 9.

"LETTURA DANTESCA.—PURGATORIO", amb projeccions, a la Casa dels Italians, pel professor Ettore De Zuan, dia 10.

"LA DANSA POPULAR CATALANA", a l'Ateneu Enciclopèdic Popular, dia 10.

"NOTES GRAFIQUES SOBRE MOMUMENTS DE SUÏÇA", il·lustrada amb projeccions, al Centre Excursionista de Catalunya, a càrrec del senyor Francesc Blasi, dia 10.

"EL SECRET MEDIC", PEL DOCTOR J. Riba de Sans, a la Societat Médico-Farmacèutica de Sant Cosme i Sant Damià, dia 10.

"UN VIATGE PER TERRES D'EGIPTO", il·lustrada amb projeccions, pel soci En Josep de C. Serra, al Club Esportiu "Catalunya", dia 12.

Exposicions

A LA SALA PARES EL DISSABTE dia 12 s'inauguraran tres exposicions de pintures: de Joan Baixas, de Francesc Gimeno i de Joaquim Mir.

ANO I. Lleyda, 1 de Febrer de 1925. NÚM. 1

EL CRONICON ILERDENSE.

REVISTA DE LITERATURA, HISTORIA Y ECONOMIA LOCAL.

COSTUMBRES DE LLEYDA.

En la actualidad que vivimos, el pueblo de Lleyda, como en todas las épocas, tiene sus costumbres, sus tradiciones, sus usos y sus hábitos. Estas costumbres, que son el resultado de la vida social, se van modificando y evolucionando con el tiempo, pero siempre conservando un fondo tradicional que les da su carácter propio.

El primer día de la fiesta, el día de San Blas, el pueblo sale a celebrar la fiesta con gran alegría. Se hacen fuegos artificiales, se reparten caramelos y se baila hasta muy tarde.

El día de San Blas, el pueblo sale a celebrar la fiesta con gran alegría. Se hacen fuegos artificiales, se reparten caramelos y se baila hasta muy tarde.

El día de San Blas, el pueblo sale a celebrar la fiesta con gran alegría. Se hacen fuegos artificiales, se reparten caramelos y se baila hasta muy tarde.

REVISTA DE LERIDA

THOMAS ALVA EDISON.
CLASIFICACION ALFABETICA.

La ciencia ha avanzado mucho en los últimos tiempos, y ha conseguido muchos descubrimientos que han mejorado la vida humana. Entre estos descubrimientos, el más importante es el de la electricidad, que ha permitido la invención de la bombilla, el teléfono, el telegrafo, etc.

El primer día de la fiesta, el día de San Blas, el pueblo sale a celebrar la fiesta con gran alegría. Se hacen fuegos artificiales, se reparten caramelos y se baila hasta muy tarde.

Tamany 31'5 x 22'5. — Any 1875. —
Impremta de Josep Sol Torrents.

Hom Unich. Lleyda 21 de Febrer 1925. Any 1.

LA PUA.

PERIODIC TREMPAT, HUMORISTIC, DE BON GÈNERO, IL·L·STRAT I ETC. ETC.

DONAR AL MENOS UNA SERENATA CADA ANY.

ADMINISTRACIÓ I REDACCIÓ: PARRA DE SERRA, 3. PREU DE SUSCRIPCIÓ: 100 RS.

Curs del Guitarrer: Per dies de curs, de 10 a 12 h.

Tamany 28'8 x 20'3. — Any 1895. —
Impremta i Lit. de Josep Cunill Sala.

Any I. Lleyda, 1 de Febrer de 1925. NÚM. 1

LLEYDA CATALANA

SETMANARI DE POESIA, LITERARI I HUMORISTIC.

En la actualidad que vivimos, el pueblo de Lleyda, como en todas las épocas, tiene sus costumbres, sus tradiciones, sus usos y sus hábitos. Estas costumbres, que son el resultado de la vida social, se van modificando y evolucionando con el tiempo, pero siempre conservando un fondo tradicional que les da su carácter propio.

Tamany 38'7 x 26. — Any 1899. —
Impremta de Lluís Abadal.

DIARIS, PERIODICS, REVISTES, BUTLLETINS, ETC., APAREGUTS A CATALUNYA DE CENT ANYS ENÇÀ

El Cronicon Ilerdense.—Tamany de 31'5 x 22'5. Sortit, el primer número, a Lleyda el dia 15 de gener de 1875. Es publicava els dies 1 i 15 de cada mes, en vuit pàgines, de presentació distingida, escrit en castellà. Conrea les ciències, l'art, la literatura i amb especial interès la història local; publica curiosos documents. Preus: sis rals trimestre, a Lleyda. Impremta de Josep Sol Torrents, de Lleyda, el qual també n'és col·laborador i impulsor.

Revista de Llerida.—Tamany de 31'5 x 22'5. Aparegut a Lleyda l'any 1875. Setmanari de vuit pàgines (amb cobertes), bilingüe, sortia els diumenges. Era de difusió o vulgarització cultural i literari. Té les mateixes característiques que l'anterior quant és a bon gust de presentació i de text. Impres a la mateixa impremta de Josep Sol Torrents. Preus: un trimestre, a Lleyda, 2 ptes.; a fora, 2'25; a l'estranger i ultramar, 3'00. Número solt, 25 cèntims.

La Pua.—Tamany de 28'8 x 20'3. Aparegut a Lleyda el dia 21 de febrer de 1895. "Número únic", diu el mateix exemplar que tenim a la vista. Consta de 12 pàgines. És de caràcter festiu i de to catalanesc. No duu nota de preus, és a dir: diu que és de franc. Joan Bergós hi signa quatre treballs diferents en vers i prosa, tots amb pseudònims diferents. Tirat a la Impremta i Litografia de Josep Cunill i Sala, Baixada de Viladecols, 3, Barcelona.

Lleyda Catalana.—Tamany de 38'7 x 26. Aparegut a Lleyda l'any 1899. Setmanari, consta de 4 pàgines, humorístic i catalanesc. Diu que la seva raó principal de publicar-se és perquè a Lleyda hi hagués algun periòdic en català. Amb el número de 9 de desembre de 1899 cessa la publicació precisament perquè ja ha sortit alguna revista catalana. Preus: per a Lleyda, subscripció, 2 ptes. sis mesos; 3'50 un any. Impremta de Lluís Abadal, carrer Major, 12, Lleyda.

llibres & lletres

POETES I CRÍTICS, per J. M. Capdevila, bibliotecà "El ram d'olivera", Barcelona, 1925.

Ha sortit el primer volum d'aquesta biblioteca que porta el nom bonic d'"El ram d'olivera", en substitució del que en un principi ens havia estat anunciat amb l'altre nom per l'estil: "El ramell d'or", i en la iniciativa de la qual sobresortí el nom de Joan Estelrich, l'honorable jove director de la Fundació Bernat Metge. Forma un volum d'unes 300 pàgines, i la seva presentació és ben agradable, principalment a l'exterior.

Aquest llibre, format de treballs, comentaris, assaigs crítics de Josep Maria Capdevila, conté estudis relatius a Verdaguier, Alcover, Costa i Llobera, Ruyra, Carner, Bofill i Mates, Llorenç Ribes, Joaquim Folguera, Clementina Arderiu, Josep M. de Sagarra, de Sanctis, Joubert, i al marge de la Divina Comèdia.

Es una sistematització de la crítica i de l'assagisme a casa nostra, que es proposen de fer aquesta biblioteca d'"El ram d'olivera", i per començar, comença al nostre jutge, molt bé, i creiem que serà ben rebut aquest primer volum a tot arreu.

L'encert de la formació d'una biblioteca d'aquesta mena és pales. Calia que al costat de la producció artística, literària, pròpiament tal, hi hagués la producció crítica sistemàtica, amb garantia, amb les degudes honors, amb el coneixement explícit de la importància que aquesta producció té. Alhora és un control i una ponderació de l'altra producció, és a dir, l'avaloració, li dona categoria; demostra que no es tracta d'un joc a l'atzar, d'un eructe biològic, sinó que és un fruit del treball i de la consciència, és un producte de la cultura.

Ens havíem planyut sovint de la manca de crítics i de la manca de crítica. Nosaltres no ens havíem associat mai del tot a aquest plany. El que és que molts cops hom sentia per crítica únicament la nota o l'escript del diari o del periòdic que seguia gairebé immediatament a l'aparició de tal o tal llibre. I aquesta crítica entenem que, les més vegades,

no es pot dir prou "crítica", sinó més aviat una ressenya, no més afectuosa, obligada, elogiosa, o "compromesa" del llibre. La veritable, la forta crítica entenem que és aquella que es forma més endins del temps, i ensemens menys ligada a la materialitat del temps; és aquella crítica que no és subjecta a les necessitats de les circumstàncies pressoses, sinó que pren ja un aire de major independència, per situar-se un xic fora de l'abast de l'anècdota del dia, de l'anècdota dels esdeveniments. És aquella crítica que xarbotava de vegades com un incís, com una digressió, en escrits que, si tant voleu, no es refereixen d'una manera directa i peremptòria al llibre, a l'obra, a l'autor del qual, no obstant, parla, i del qual, potser, es nodreix ja, seguint un doble procés, que indica la plenitud de la crítica: per una banda adopta i asimila, per altra banda refusa, expulsiva; adopta d'allò que hom creu sà i bo, refusa d'allò que hom creu no bo.

Naturalment, aquesta crítica, l'alta, la veritable i eficaç crítica, no és peremptòria, no en pot ésser, és lenta; també és més difícil, també és més escassa. Però estimem que la seva escassetat no vol dir pas mancança; sinó que la seva escassetat és ja diem un atribut del seu mateix ésser. Altrament, si començava a abundar i a proliferar, de què es peixeria? Estomac devorant-se a si mateix, fóra una hipercrítica lamentable, i aviat un nominalisme buit.

I quan veiem a casa nostra (ja no esmentem, per exemple, els de l'Xart, Sardà, Gener) casos com els de Manuel de Montoliu, Didac Ruiz, Alexandre Plana, d'Ors, Joaquim Folguera, Carles Riba, Joan Sacs—citem, només, no valem pas, no fem crítica de crítiques—i d'altres, no ens sembla, doncs, que ens haguem de lliurar desconsideradament al plany per la manca de crítics i crítiques.

La cosa que, potser, no era estada (remarcuem: potser) en la sistematització de la crítica, és a dir l'establiment de la crítica com a categoria literària normal, funcional, i sempre present dins el seu rang en la república de les lletres; com sembla que d'ara en avant serà, en aquesta època que podríem anomenar de consolidada

del Renaixentisme català, la data del qual gosaríem proposar es computés a partir de la Fundació Bernat Metge, per establir, almenys provisionalment, un sistema d'ordenació històrica.

Però no oblidem la tasca en aquest sentit feta per "La Revista", que, almenys als darrers lustres, és la que ha dut la veu constant per la sistematització de la crítica i que tal vegada és la que, tot realitzant-la ja, ha determinat més immediatament la possibilitat d'aquesta sistematització; i entenem ací "La Revista" i la seva biblioteca fent una sola cosa. I penssem que d'ara en avant començarà, oh, estimat López-Picó, la vera crítica de "La Revista".

Veus ací algunes coses que, somerament, ens ha suggerit aquest simpàtic primer volum d'"El ram d'olivera", des d'ara ja caríssim i voltat amb els millors afectes del nostre cor. Josep M. Capdevila, el seu autor, no ens mereix més que aplaudiments.

KATALUNA ANTOLOGIO, kompilita de Jaume Grau i Cases, Barcelona, 1925.

Un volum de 400 pàgines grans. Aquesta "antologia catalana"—com diu el mateix llibre—en la llengua internacional Esperanto creada pel doctor L. L. Zamenhof, ha estat editada per tal de contribuir a fer conèixer arreu del món el tresor literari de la millenària llengua dels catalans, plasmar el viu de l'ànima nostra. No cal dir com és de plausible aquesta empresa i amb quina amor un llibre així ha d'ésser pres. Certament representa un esforç editorial, i en el seu rodar pel món haurà de captar-se respectes per tot.

PLINI — HISTORIA NATURAL, traducció de Marçal Olivera, Fundació Bernat Metge, Barcelona, 1925.

Com en totes les altres coses, però potser més en les ciències o almenys d'una manera més visible o colpidora, resten gran llacunes a la penetració catalana. En reprendre's, amb el Renaixentisme, el camí que era si no esborrat del tot poc se'n mancava, d'ençà del segle XVI, les lletres han estat qui ha tingut més fortuna, o ha

fet més via; potser era més fàcil. Les ciències luiten encara en unes etapes més penoses, tot i que, isoladament i a voltes adhuc en conjunts remarcables, s'han fet coses que volen dir molt en aqueix terreny. Els més alts representants de l'obra científica a casa nostra, i l'estol benemèrit dels seus creadors, duen prou esperit a dins per tirar endavant inlassablement la penetració catalana, la tècnica, el vocabulari, l'expressió científica, l'obra i el llibre científics, en català; però no és en llur demerit, ans en honor, de dir que l'aportació al verb nostre de la "Història Natural" de Plini el Vell, ha d'estimular, o potser millor dit ha de coadjuvar, com un refrescant alentador, en la tasca. Heus ací un volum on la "literatura" i la ciència es fonen; l'altívola, la transcendental inforterada ciència cènica i continguda, "expressada" en una llengua d'aquest tros de terra, reduït, limitat; però d'una mena de limitació que és precisament el perni per la universalització, com la geometria és la clau per l'infinit.

CACERES A L'AFRICA TROPICAL, per Nicolau Rubió, amb vuitanta il·lustracions, Barcelona, 1925.

Bell punt sabem que hom projectava la publicació d'un llibre com, aquests, repicàrem campanes i li auguràvem un èxit venturos. Ara, que acaba de sortir, no ens desdixem de l'una cosa ni de l'altra. Apart això, experimentem una alegria no ens fa res que en diguin infantil: ens és, aquest llibre, com aquella joguina que ens pren de tan bon ull que no la sabem deixar, que no sabem de no parlar-ne, que ens adormim amb la recança de deixar-la, amb el pensament de reprendre-la demà el primer de tot. Quina cosa més bonica, i sana, i confortable, i divertida; quina cosa més amable: les besties, i les besties feres, les caceres de besties feres, les caceres de caceres de besties feres, fetes per homes com tu, de la mateixa fusta, de la mateixa rel, del teu mateix parlar.

I un hom pensa: si això són plats de dejuni, que duri el dejuni!

SEVERAL

IMP. ALTÈS

PELS BELLS CARRERS DE MA CIUTAT

CARRER DE FERNANDO
 24 i 26. Sastre, Mod. i Camiseria.—BAS i TARRIDA
 32. Ganiveteria.—AMERICAN MACHINE.
 33. Institut Musical.—Acadèmia Ardevol.

CARRER CORTS CATALANES
 457. Inst. elèct. aigua i gas.—RAFEL SALA.
 614. Pelletèria.—"LE RENARD".

CARRER CLARIS
 102. Blau Catalunya.—J. LOPEZ LLAUDER.

CARRER DE TALLERS
 72. Ceràmica i rajoles.—CASIMIR VICENS.

CARRER MUNTANER
 65. Ribas i Ferrer. B. Regina Novel·les escollides

CARRER COMTE ASALTO
 15. Mobles a plaços i comptat.—JOSEF MACIÀ.

CARRER BOTERS
 4. F. MONFALCÓN. Tapissos pintats i oleografies.

CARRER DEL CALL
 1. C. FONT. Mantons Manila i Mantellines.
 9. Llaneria i Sederia.—CASA PUIG.
 28. pral. J. COSTA.—Antiguitats d'art.

CARRER DEL PI
 13. 2. SASTRE.—L. MIR.

CARRER DE SANT PAU
 3. Camiseria del Liceo.—JOAN VALLVÈ.

CARRER BALMES
 126. RADIO-ELECTRIC Manufacturers.

RAMBLA DE CATALUNYA
 15. Pelletèria "La Siberia".—J. TICÓ.
 20. Perruqueria.—J. MAYMÓ.
 94. LA ARTÍSTICA.—Brodats i Confeccions.
 124. Instal. bones i barates.—Barnadas i Espinet.

CARRER DE LA BOQUERIA
 36 i 38. Camiseria.—RODRIGUEZ & FERRER.

CARRER CORRIBIA
 2 i 17. Lligues i Tirants CATALONIA.

CARRER VILA-VILÀ
 66. Falla i Alfals JOSEP CATALÀ.

CARRER PORTAFERRISSA
 22. Ganiveteria i perfumeria.—VDA. DUCHEIN
 25. Camiseria A. DE B. CORNELLÀ.

CARRER ARIBAU
 29 i 31. Perruqueria ENRIC SORIGUE

CARRER FONTANELLA
 18. Art. Fotogràfics i Radio.—PÉREZ i SÁBAT.

CARRER JOVELLANOS
 4. Art. Fot. i treballs de Laboratori.—E. PICAZO

RONDA SANT ANTONI
 60. OLLA EXPRESS.—Detalls a Import Acar.

CARRER SALMERÓN
 140. Articles fot. i radio.—V. CALDÉS AROÍS.
 193. Llamp. Elect. i radio.—RAMON RABASA.

DIAGONAL
 460. "Radio Iris".—J. B. MODELELL.

SALA PARÉS
 Establiments MARAGALL
 Petritxol, 3 i 5 - BARCELONA

RAMON SUNYER
 JOIER

Corts Catalanes, n.º 643
 Telèfon 813-S. P. - BARCELONA

FREIXENET
 SANT SADURNÍ DE Noya

ÉS EL MILLOR XAMPANY

FOTOGRAVATS

TRICROMIAS-AUTOTIPIAS

F. CARRERAS CANDI

NARRACIONS MONTSERRATINES

CONTÉ ENTRE ALTRES:

La roca del Gegant encantat - Lo senyal del Cap de Mort - Lo Cavall Bernat. - Lo Vall-Mal - Lo drama de Sant Miquel - Lo fals ermità de Montserrat - Lo bandoler de Montserrat.

Vol. de 400 pàgs. il·lustrat amb 35 gravats

IMPREMTA ALTÉS

Angels, 22 i 24 Preu: 2 pessetes

PARAIGÜES :: OMBREL·LES
 VANOS
 BASTONS

J. CARDÚS

PORTAFERRISA, 10
 BARCELONA

Lo Gayter del Llobregat

Poesies de
 Joaquim Rubió i Ors

amb un pròleg de
 Antoni Rubió i Lluch

Edició Poliglota.

Volum IV, 1839-1895. Més de 300
 pàgines, rústega: 5 pessetes;
 luxosament enquadernat en tela,
 6 pessetes.

APARELLS I ACCESSORIS
 PER A LA

RADIO TELEFONIA

DE LES MILLORS MARQUES

Venda al major i detall

Carrer Canuda, 4 i 47

BARCELONA

DIPÒSIT DE MATERIAL ELÈCTRIC

JOSEP CLAVELL

Solingen-Paris-Barcelona

(Casa fundada per R. ROCA)

JOSEP ROCA

Navalles i Màquines d'afaitar
 assegurades
 Ganiveteria - Tocador
 Taller d'esmolador tota mena d'eines
 PLAÇA DEL PI, n.º 3

Oficina de còpies CASA RENÉ

Oficinalura - Treballs en catàl - Duplicat, bonament i economia
 CARRER DE MONTSIÓ, 18. TELÈFON 4525-A - BARCELONA

LLÀTZER DE TORMES

el clàssic de l'humor
 demaneu-lo
 a totes les llibreries

2 PESSETES

IGNASI FOLCH I TORRES

UNA DONA

NOVEL·LA CONTEMPORÀNIA

A TOTES LES LLIBRERIES

PREU: 3'50 PTES.

TELÈFON { A SEU D'URGELL, NÚM. 124
 A BARCELONA, NÚM. 2023-A
 A SITGES, NÚM. 1983

Fàbrica de Llonganisses, la millor
 de la nostra terra.

Hemeroteca General

Demaneu a tot arreu la marca

"ELS PIRINEUS"

Quíngles i Escaler

astellciutat

(Seu d'U rgell)